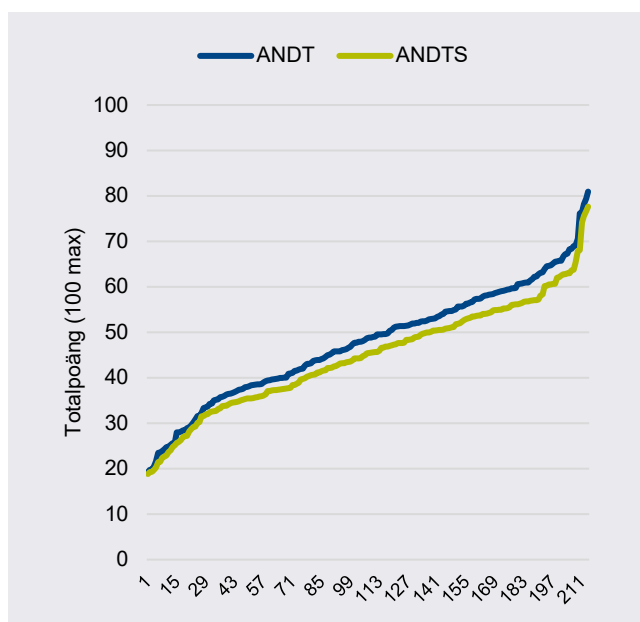

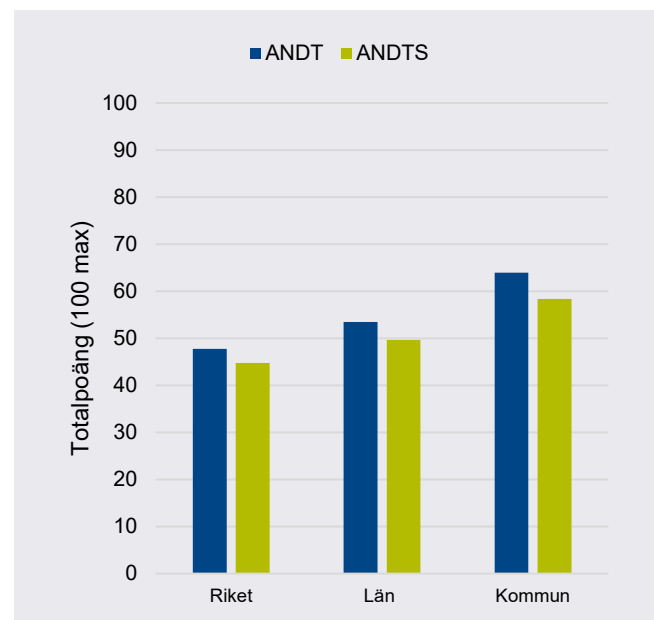
Preventionsindex ANDTS 2021

Preventionsindex ANDTS är ett hjälpmedel för kommuner. Med hjälp av indexet kan man få en övergripande bild av kommunens förebyggande arbete jämfört med exempelvis det egna länet eller riket. Preventionsindex består av indikatorer, uppdelade på fem kategorier. Varje kategori kan ge upp till 20 poäng och den maximala summan är 100. Nytt för 2021 är att cirka 30 indikatorer som är specifikt relaterade till spel om pengar har inkluderats. Syftet med indexet är att ge en övergripande bild av omfattningen av det förebyggande arbetet.

I figur 1 visas Preventionsindex för 214 kommuner, med och utan indikatorer för spel om pengar. Som framgår är spridningen mellan kommunerna stor, från cirka 20 till 80 totalpoäng. När spel om pengar inkluderas i indexet är det generellt så att totalpoängen sänks. Samvariationen för kommunerna är dock mycket hög mellan de båda varianternas totala poäng. Det övergripande mönstret blir snarlikt såväl med som utan spelindikatorerna. I figur 2 åskådliggörs detta med en kommun som har högre totala poäng på Preventionsindex ANDT än både riket och det egna länet. När spel om pengar inkluderas framträder liknande mönster, men på lägre nivåer.

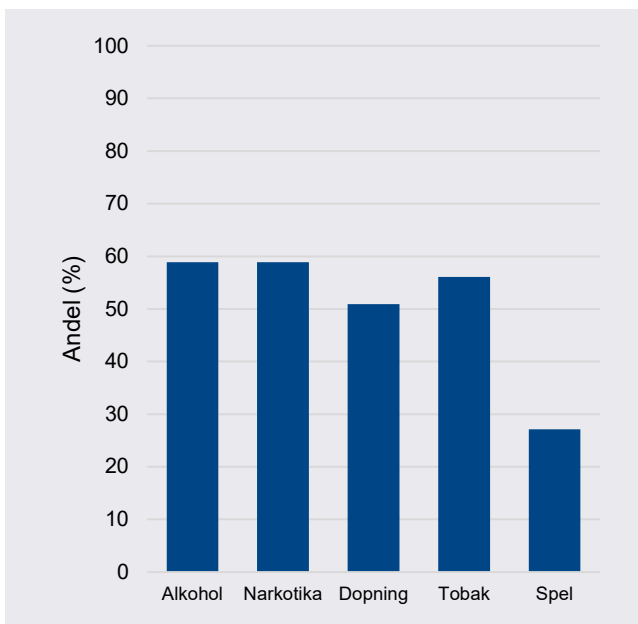

Figur 1 Preventionsindex med (ANDTS) och utan (ANDT) indikatorer avseende spel om pengar, 2021. Baserat på 214 kommuner, sorterade i poängordning per indexvariant.

Figur 2 Preventionsindex ANDTS respektive ANDT för en kommun jämfört med det egna länet och riket, 2021. Rikets värde baseras på 214 kommuner.

Förutom att studera totala poängvärden på indexet, eller per kategori, är det också möjligt att titta närmare på enskilda indikatorer som ingår i indexet. På så vis kan man få mer detaljerad information. I figur 3 exemplifieras detta med en indikator som speglar andel kommuner som uppgivit att alkohol, narkotika, dopning, tobak eller spel om pengar ingår i politiskt program som inkluderar hälsofrämjande och förebyggande ANDTS-arbete. Av figuren framgår det att det är vanligare att alkohol, narkotika, dopning och tobak ingår i sådana program än att spel om pengar gör det.

Figur 3. Andel kommuner som uppgivit att alkohol, narkotika, dopning, tobak eller spel om pengar ingår i politiskt program som inkluderar hälsofrämjande och förebyggande ANDTS-arbete, 2021. Baserat på 214 kommuner.

Användning av CAN:s Preventionsindex

CAN använder bland annat Preventionsindex i arbetet med KULA (Kunskapsbaserat stöd i utvecklingen av det lokala ANDT-arbetet). Med hjälp av indexet kan kommuner få en övergripande bild av sitt förebyggande arbete. Det möjliggör diskussioner om nuvarande och framtida insatser och prioriteringar. En begränsning med indexet är att det inte fångar in dos eller kvalitet i insatser eller verksamheter. Det beror på att grunddata inte innehåller denna information.

Konstruktion av CAN:s Preventionsindex

Preventionsindex består av fem kategorier: policy, personal och budget, tillstånd och tillsyn, samverkan samt aktiviteter. Kategorierna är poängsatta så att de maximalt kan ge 20 poäng var. Den gemensamma maximala poängsumman är 100. År 2021 inkluderas cirka 30 indikatorer specifikt relaterade till spel om pengar. Med dessa ingår totalt cirka 170 indikatorer. Arbetet med Preventionsindex är ett fortlöpande utvecklingsarbete. Grunddata kommer från Länsrapportens undersökning (inklusive tillsynsrapporteringen) som genomförs av Folkhälsomyndigheten.

Författare: Tony Nilsson

Intern referensgrupp CAN: Ulf Guttormsson, Charlotta Rehnman Wigstad och Björn Trolldal

URN: urn:nbn:se:can-2023-4

Publicerat: 2023-04-28

Citera gärna som: Nilsson T. Preventionsindex ANDTS 2021. Stockholm: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN); 2023. Kortfakta 02.

Källor

Nilsson T (2021). ANDT-Preventionsindex. CAN rapport 203. Stockholm: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning. <https://www.can.se/publikationer/andt-preventionsindex/>

KULA (Kunskapsbaserat stöd i utvecklingen av det lokala ANDT-arbetet). <https://www.can.se/om-can/kula-kunskapsbaserat-stod-i-utvecklingen-av-det-lokala-andt-arbetet/>

Länsrapportens Undersökning, Folkhälsomyndigheten. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/tolkad-rapportering/lansrapporten/>